

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043

www.instante.justice.md

Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

No 4-35/9-670 din 21.03.24

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043

www.instante.justice.md

Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

Dosarul nr. 4r-4006/23

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Curtea de Apel Chișinău, remite în adresa Dvs., sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Jumbei Sergiu în numele contravenientului S.A „ Apă-Canal Chișinău, privind verificarea constituționalității prevederilor art.380 alin. (2) CPP RM, conform încheierii nr. 4r-4006/23 din 7.03.2024.

Anexă: materialele acumulate pe ___ file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Juganari Marcel

11:35
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 729
"26" "03" 2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

*Republica Moldova
MD-2004, mun. CHIȘINĂU,
str. Al. Lăpușneanu, nr. 28,*

**SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate**

I. SUBIECTUL SESIZĂRII

1. Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, MD-2005, mun. Chișinău, str. Albișoara 38
2. Numărul de înregistrare: 1002600015876 din 17.09.1997
3. TACU Diana, Director general interimar

5. JUMBEI Sergiu, Avocat

II. INSTANȚA DE JUDECATĂ

8. Curtea de Apel Chișinău, Republica Moldova
9. Judecător raportor, dl JUGANARI Marcel (nr. dosar 4-23048469-02-4r-16102023)
10. MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4

III. CAZUL DEDUS JUDECĂȚII INSTANȚEI DE DREPT COMUN

12. Prin decizia nr. 035/2023 din 20.03.2023, directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, dl UNTILA Veaceslav, a atestat pretinsul concurs de contravenții în acțiunile persoanei juridice, S.A. „Apă-Canal Chișinău”, prevăzută de art. 169 lit. m), p), q) Cod contravențional:

1. Se recunoaște vinovăția S.A. „Apă-Canal Chișinău” în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 169 lit. m) din Codul contravențional, manifestată prin neîndeplinirea în termen a prevederilor prescripției nr. 000417 din 24 octombrie 2022 privind lichidarea încălcărilor constatate de către autoritatea de reglementare și control de stat în domeniul energiei și se aplică S.A. „Apă-Canal Chișinău” sancțiune sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie suma de 7800 lei.
2. Se recunoaște vinovăția S.A. „Apă-Canal Chișinău” în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 169 lit. p) din Codul contravențional, manifestată prin încălcarea prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare dar și a prevederilor pct. 4.2.1. - 4.2.7. din Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă nr. 1907419 din 30 mai 2022 și se aplică S.A. „Apă-Canal Chișinău” sancțiune sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ce constituie suma de 5000 lei.
3. Se recunoaște vinovăția S.A. „Apă-Canal Chișinău” în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 169 lit. q) din Codul contravențional, manifestată prin nerespectarea pct. 21 din Regulamentul-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, adoptat prin Hotărârea ANRE nr. 356 din 27 septembrie 2019 și se aplică S.A. „Apă-Canal Chișinău” sancțiune sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ce constituie suma de 500 lei.

4. În temeiul art. 44 alin. (2) al Codului contravențional, prin cumulul parțial al sancțiunilor, se aplică S.A. „Apă-Canal Chișinău” sancțiunea definitivă sub formă de amendă în mărime de ³⁰⁰ unități convenționale, ce constituie suma de 15000 lei.

13. La 29.03.2023 contravenientul S.A. „Apă-Canal Chișinău” a depus contestație împotriva deciziei nr. 035/2023 din 20.03.2023.

14. Contravenientul a invocat, în special, normele art. 380 alin. (2) Cod contravențional, potrivit cărora răspunderea contravențională **pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea.**

15. Or, sancționarea contravenientului pentru pretinsa comitere a contravenției prevăzute de art. 169 lit. m) Cod contravențional, **manifestată prin neexecutarea în termen a prevederilor prescripției** din 24.10.2022, privind lichidarea încălcărilor constatate de către ANRE, exclude răspunderea contravențională a primului pentru celelalte contravenții imputate (art. 169 lit. p), q) Cod contravențional), pentru încălcările neremediate indicate în această prescripție, deoarece reprezintă o dublă pedeapsă pentru fapta indicată, odată ce actul de prescripție este unul subsecvent (secundar) încălcărilor atestate, având un singur scop - remedierea acestor încălcări.

16. Astfel, aplicarea sancțiunii pentru contravențiile neremediate, indicate în actul de prescripție, reprezintă o abatere de la principiul „non bis in idem”, fiind contrar art. 6 din CEDO.

17. Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 5r-1983/2023, pronunțată la 07.09.2023, prima instanță a dispus:

HOTĂRĂȘTE:

Se respinge, ca neîntemeiată, contestația depusă de către avocatul Jumbei Sergiu în interesele SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva deciziei nr. 035/2023 din 20 martie 2023 emisă de directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Untilă Veaceslav, privind aplicarea sancțiunii contravenționale în privința SA „Apă-Canal Chișinău” în baza art. 169 lit. m), p), q) Cod contravențional.

Hotărârea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani).

18. Or, prima instanță a respins argumentele apărării cu privire la aplicabilitatea în speță a art. 380 alin. (2) Cod contravențional:

Astfel, cu referire la argumentul apărării precum că sancționarea contravenientului pentru pretinsa comitere a contravenției prevăzute de art. 169 lit. m) Cod contravențional, manifestată prin neexecutarea în termen a prevederilor prescripției din 24 octombrie 2022, privind lichidarea încălcărilor constatate de către ANRE, exclude răspunderea contravențională ulterioară a primului pentru celelalte contravenții imputate (art. 169 lit. p), q) Cod contravențional), instanța de judecată reține că art. 380 alin. (2) Cod contravențional ar fi avut incidență în cazul în care inițial SA „Apă-Canal Chișinău”, ar fi fost trasă la răspundere contravențională pentru neexecutarea prescripției în baza art. 169 lit. m) Cod contravențional, iar ulterior ar fi fost constatate și contravențiile prevăzute la art. 169 lit. p), q) Cod contravențional. La caz, agentul constator prin procesul-verbal cu privire la contravenție Serie: ANR01000047 număr: 010/2023 din 22 februarie 2023 a constatat vinovăția SA „Apă-Canal Chișinău” de săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 169 lit. m), p), q) Cod contravențional, iar căreva acte ce ar dovedi că SA „Apă-Canal Chișinău” a fost anterior trasă la răspundere pentru aceleași fapte, nu au fost prezentate.

19. La 05.10.2023, contravenientul S.A. „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de recurs, care este pendinte la Curtea de Apel Chișinău (nr. dosar 4-23048469-02-4r-16102023).

IV. OBIECTUL SESIZĂRII

20. În conformitate cu **art. 380 alin. (2)** Cod contravențional „Dreptul de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori”:

(2) Răspunderea contravențională pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea.

21. În contextul noțiunii de „răspundere contravențională”, art. 50 Cod penal „Răspunderea penală” definește:

*Se consideră răspundere penală **condamnarea publică**, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.*

22. Articolul 22 din Codul de procedură penală „Dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori” statuează că:

(1) Nimeni nu poate fi urmărit penal sau judecat pentru săvârșirea faptei penale cu privire la care a fost emisă o **ordonanță neanulată** de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală și/sau de clasare a cauzei, sau de refuz în pornirea urmăririi penale ori cu privire la care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal.

(2) **Hotărârea judecătorească definitivă împiedică** pornirea sau continuarea procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă.

(3) Ordonanțele procurorului de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală și/sau de clasare a cauzei ori de refuz în pornirea urmăririi penale împiedică pornirea sau continuarea procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când aceste ordonanțe au fost anulate.

23. Astfel, doar existența unei soluții definitive asupra cauzei contravenționale pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente, exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate, indicate în actele menționate.

24. Supunerea persoanei răspunderii contravenționale **pentru neexecutarea**, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a **prescripțiilor** emise de autoritățile competente, în același timp cu urmărirea **încălcărilor neremediate** indicate în aceste acte de control, nu exclude răspunderea contravențională a persoanei pentru ultimele (încălcări neremediate), care reprezintă fapte contravenționale identice, în temeiul semnelor constitutive ale cărora au fost emise aceste prescripții.

25. În context, **alin. (2) al art. 380** din Codul contravențional nu acordă garanții suficiente persoanei de a nu fi supusă unei pedepse duble pentru încălcările de legislație, în privința cărora au fost emise prescripții de către organele de control, în cazul urmăririi contravenționale concomitente a acestor contravenții interdependente, deoarece dreptul de a nu fi urmărit, judecat de mai multe ori este incident doar în cazul persoanei deja achitate sau condamnate printr-o hotărâre definitivă conform legii (art. 4 CEDO).

26. În concluzie, alin. (2) al art. 380 Cod contravențional nu permite satisfacția efectivă din partea instanțelor judecătorești împotriva actelor care violează dreptului contravenientului de a nu fi urmărit, condamnat de mai multe ori pentru aceeași faptă.

27. Mai mult, o satisfacție efectivă din partea instanței, în speță, nu poate fi obținută nici prin recurgerea la procedura de revizuire a procesului contravențional (art. 475, art. 476 Cod contravențional), după rămânerea definitivă a hotărârii cu privire la fapta de neexecutare a prescripției/actelor de control, deoarece legislatorul nu a instituit un astfel de temei legal, iar temeiul „un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente” este inaplicabil, odată ce la momentul examinării cauzei nu a existat o hotărâre definitivă în cazul neexecutării actelor de control și, implicit, nu poate fi invocat drept temei de revizuire dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori.

V. INCIDENȚA DREPTURILOR DIN CONSTITUȚIE

28. Constituția Republicii Moldova

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. [...]”

VI. ARGUMENTELE INGERINȚEI ÎN DREPTURIE CONSTITUȚIONALE

29. Alin. (2) al art. 380 din Codul contravențional nu reglementează procedura de urmărire contravențională concomitentă a încălcărilor „primare/de bază/neremediate” a legislației și a faptelor de încălcare/neexecutare a prescripțiilor emise în temeiul acestora, într-un mod care ar exclude încălcarea dreptului persoanei de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Astfel, normele juridice vizate nu **permit satisfacția efectivă din partea instanțelor judecătorești** împotriva actelor care violează drepturile persoanei, manifestate prin sancționarea derogărilor de la legislație neremediate, concomitent cu urmărirea contravențională pentru neexecutarea prescripțiilor emise în temeiul acestora, fapt care contravine dreptului contravenientului prevăzut în art. 20 alin. (1) și art. 21 din Constituția Republicii Moldova, fiind lezat dreptul contravenientului de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori.

30. Doar în cazul rămânării definitive a hotărârii pe marginea cauzei contravenționale cu privire la sancționarea contravenientului pentru comiterea „contravenției derivate”

(încălcarea/neexecutare prescripției) exclude răspunderea contravențională a persoanei pentru contravenția „de bază”, în temeiul cărora a fost emis actul de prescripție.

31. Or, sancționarea concomitentă a încălcărilor de legislație pentru neexecutarea prescripției și pentru încălcările neremediate (de bază, indicate în actul de control) nu exclude răspunderea contravențională a persoanei pentru aceste încălcări neremediate, care reprezintă o faptă identică cu cea indicată pentru remediere în actul de control, constituind o dublă pedeapsă.

În așa circumstanțe, alin. (2) din art. 380 Cod contravențional nu asigură persoanei dreptul la o satisfacție efectivă din partea instanțelor de judecată, după cum este prevăzut în art. 20 alin. (1) și art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

32. Totodată, lipsa unei satisfacții efective din partea instanțelor judecătorești implică ingerința și în dreptul contravenientului la proprietatea privată, deoarece îl obligă la executarea pedepsei aplicate sub formă de amendă contravențională, care nu este proporțională cu fapta comisă.

ONORATĂ CURTE! Prin prezenta solicit:

1. Controlul constituționalității alin. (2) din art. 380 Cod contravențional nr. 218 din 24.10.2008.

Declar pe propria răspundere că informațiile prezentate în această sesizare sunt veridice.

Sesizarea este depusă la Curtea de Apel Chișinău, în cazul contravențional pendinte, pentru a fi expediată spre examinare Curții Constituționale, în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Cu respect,

Avocat, Jumbei Sergiu

01.02.2024

S. Jumbei

ÎNCHEIERE

07 martie 2024

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

În componenţă:

Preşedintele şedinţei, judecătorul
Judecătorii

Marcel Juganari
Elena Cojocari şi Ion Bulhac

Judecând în şedinţă de judecată publică, *fără participarea părţilor*, în ordine de recurs, cererea avocatului Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. "Apă – Canal Chişinău" privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate iniţiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) şi g) din Constituţia Republicii Moldova, privind controlul constituţionalităţii, prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravenţional,

Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău, -

CONSTATĂ:

1. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenţie Serie: ANR01000047 număr: 010/2023 din 22 februarie 2023 întocmit de către agentul constator Murguleţ Mihai, specialist principal, Secţia contravenţiei a Departamentului juridic al ANRE, în privinţa SA „Apă-Canal s-a constatat săvârşirea următoarelor fapte contravenţionale:

La data de 22 decembrie 2022, a fost înregistrată Nota informativă (sesizarea) Departamentului aprovizionare cu apă şi canalizare din cadrul Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Energetică nr. 1086 privind tragerea la răspundere contravenţională a SA „Apă-Canal Chişinău” în baza art. 169 lit. m), p) şi q) din Codul contravenţional.

Potrivit sesizării indicate supra şi reieşind din materialele cauzei contravenţionale s-a stabilit că, la data de 08 iunie 2022, ANRE a iniţiat procedura administrativă în baza adresării lui Andrian Popescu, consumator al serviciului public de alimentare cu apă din or. Durleşti, str. N. Testimiţeanu nr. 35.

Urmare a examinării cazului indicat supra, s-a constatat faptul că toţi consumatorii de pe adresa indicată se confruntă cu lipsa de debit şi presiune a apei, motiv pentru care la data de 24 octombrie 2022, ANRE a înaintat către titularul de licenţă SA „Apă-Canal Chişinău” Prescripţia nr. 000417 privind lichidarea încălcărilor condiţiilor de licenţă seria AC nr. 000514 din 29 mai 2015, cu stabilirea termenului de executare a acesteia până la data de 01 decembrie 2022.

Ulterior, la data de 22 noiembrie 2022, SA „Apă-Canal Chişinău” a contestat Prescripţia nr. 000417 din 24 octombrie 2022 cu cerere prealabilă, însă prin răspunsul ANRE nr. 05-03/4490 din 29 decembrie 2022, cererea prealabilă a fost respinsă, ca fiind nefondată.

Astfel, reieșind din faptul că SA „Apă-Canal Chișinău”, până la data de 01 decembrie 2022, nu a executat Prescripția nr. 000417 din 24 octombrie 2022, s-a dispus inițierea procesului contravențional în privința SA „Apă-Canal Chișinău” în baza art. 169 lit. m), p) și q) din Codul contravențional.

2. Prin *încheierea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 septembrie 2023*, a fost respinsă, ca neîntemeiată, contestația depusă de către avocatul Jumbei Sergiu în interesele SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva deciziei nr. 035/2023 din 20 martie 2023 emisă de directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Untilă Veaceslav, privind aplicarea sancțiunii contravenționale în privința SA „Apă-Canal Chișinău” în baza art. 169 lit. m), p), q) Cod contravențional.

3. *Nefiind de acord cu încheierea nominalizată*, avocatul Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. ”Apă – Canal Chișinău” a declarat recurs, solicitând: admiterea integrală a recursului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 07.09.2023, cu pronunțarea unei noi soluții cu privire la încetarea procesului contravențional, deoarece nu există faptul contravențiilor imputate, prevăzute de art. 169 lit. m), p), q) Cod contravențional, precum și în legătură cu încălcarea dreptului contravenientului de a nu fi urmărit de mai multe ori, fapt ce atrage nulitatea deciziei nr. 035/2023 din 20.03.2023, emisă de directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, dl Untilă Veaceslav, prin care S. A. ”Apă – Canal Chișinău” a fost sancționat cu amendă în mărime de 300 unități convenționale (15000 lei).

4. Conform articolul 464¹ Cod contravențional, Condițiile examinării cauzei contravenționale în procedură scrisă, (1) Procedura scrisă de examinare a cauzei contravenționale în instanța de judecată se aplică tuturor cauzelor contravenționale a căror sancțiune prevede mărimea amenzii nu mai mare de 300 de unități convenționale.

Astfel, dat fiind faptul stabilirii ședinței de judecată în ordine de recurs pentru data de 07.03.2024 ora 09:30, fără participarea părților, avocatul Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. ”Apă – Canal Chișinău” la data de 01.02.2024, a depus cererea nr. 924, privind transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravențional nr. 218 din 24.10.2008.

Sesizarea este depusă la Curtea de Apel Chișinău, în cazul contravențional pendinte, pentru a fi expediată spre examinare Curții Constituționale, în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Autorul sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- prima instanță a respins argumentele apărării cu privire la aplicabilitatea în speță a art. 380 alin. (2) Cod contravențional;

- cu referire la argumentul apărării precum că sancționarea contravenientului pentru pretinsa comitere a contravenției prevăzute de art. 169 lit. m) Cod contravențional, manifestată prin neexecutarea în termen a prevederilor prescripției din 24 octombrie 2022, privind lichidarea încălcărilor constatate de către ANRE, exclude răspunderea contravențională ulterioară a primului pentru celelalte contravenții imputate (art. 169 lit. p), q) Cod contravențional), instanța de judecată reține că art. 380 alin. (2) Cod contravențional ar fi avut incidență în cazul în care inițial SA „Apă-Canal Chișinău”, ar fi fost trasă la răspundere contravențională

6

pentru neexecutarea prescripției în baza art. 169 lit. m) Cod contravențional, iar ulterior ar fi fost constatate și contravențiile prevăzute la art. 169 lit. p), q) Cod contravențional. La caz, agentul constatator prin procesul-verbal cu privire la contravenție Serie: ANR01000047 număr: 010/2023 din 22 februarie 2023 a constatat vinovăția SA „Apă-Canal Chișinău” de săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 169 lit. m), p), q) Cod contravențional, iar careva acte ce ar dovedi că SA „Apă-Canal Chișinău” a fost anterior trasă la răspundere pentru aceleași fapte, nu au fost prezentate;

- la 05.10.2023, contravenientul S.A. „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de recurs, care este pendinte la Curtea de Apel Chișinău (nr. dosar 4-23048469-02-4r-16102023);

- în conformitate cu art. 380 alin. (2) Cod contravențional Dreptul de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori”: (2) Răspunderea contravențională pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea;

- în contextul noțiunii de „răspundere contravențională”, art. 50 Cod penal „Răspunderea penală” definește: Se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege;

- articolul 22 din Codul de procedură penală „Dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori” statuează că: (1) Nimeni nu poate fi urmărit penal sau judecat pentru săvârșirea faptei penale cu privire la care a fost emisă o ordonanță neanulată de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală și/sau de clasare a cauzei, sau de refuz în pornirea urmăririi penale ori cu privire la care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal. (2) Hotărârea judecătorească definitivă împiedică pornirea sau continuarea procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă. (3) Ordonanțele procurorului de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală și/sau de clasare a cauzei ori de refuz în pornirea urmăririi penale împiedică pornirea sau continuarea procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când aceste ordonanțe au fost anulate;

- astfel, doar existența unei soluții definitive asupra cauzei contravenționale pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente, exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate, indicate în actele menționate;

- supunerea persoanei răspunderii contravenționale pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente, în același timp cu urmărirea încălcărilor neremediate indicate în acest acte de control, nu exclude răspunderea contravențională a persoanei pentru ultimele (încălcări neremediate),

care reprezintă fapte contravenționale identice, în temeiul semnelor constitutive ale cărora au fost emise aceste prescripții;

- în context, alin. (2) al art. 380 din Codul contravențional nu acordă garanții suficiente persoanei de a nu fi supusă unei pedepse duble pentru încălcările de legislație, în privința cărora au fost emise prescripții de către organele de control, în cazul urmării contravenționale concomitente a acestor contravenții interdependente, deoarece dreptul de a nu fi urmărit, judecat de mai multe ori este incident doar în cazul persoanei deja achitate sau condamnate printr-o hotărâre definitivă conform legii (art. 4 CEDO);

- în concluzie, alin. (2) al art. 380 Cod contravențional nu permite satisfacția efectivă din partea instanțelor judecătorești împotriva actelor care violează dreptului contravenientului de a nu fi urmărit, condamnat de mai multe ori pentru aceeași faptă;

- mai mult, o satisfacție efectivă din partea instanței, în speță, nu poate fi obținută nici prin recurgerea la procedura de revizuire a procesului contravențional (art. 475, art. 476 Cod contravențional), după rămânerea definitivă a hotărârii cu privire la fapta de neexecutare a prescripției/actelor de control, deoarece legislatorul nu a instituit un astfel de temei legal, iar temeiul „un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente” este inaplicabil, odată ce la momentul examinării cauzei nu a existat o hotărâre definitivă în cazul neexecutării actelor de control și, implicit, nu poate fi invocat drept temei de revizuire dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori;

- Constituția Republicii Moldova: Articolul 20 Accesul liber la justiție „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției ”Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia „(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. [...]” Alin. (2) al art. 380 din Codul contravențional nu reglementează procedura de urmărire contravențională concomitentă a încălcărilor „primare/de bază/neremediate” a legislației și a faptelor de încălcare/neexecutare a prescripțiilor emise în temeiul acestora, într-un mod care ar exclude încălcarea dreptului persoanei de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă;

- astfel, normele juridice vizate nu permit satisfacția efectivă din partea instanțelor judecătorești împotriva actelor care violează drepturile persoanei, manifestate prin sancționarea derogărilor de la legislație neremediate, concomitent cu urmărirea contravențională pentru neexecutarea prescripțiilor emise în temeiul acestora, fapt care contravine dreptului contravenientului prevăzut în art. 20 alin. (1) și art. 21 din Constituția Republicii Moldova, fiind lezat dreptul contravenientului de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori;

- doar în cazul rămânerii definitive a hotărârii pe marginea cauzei contravenționale cu privire la sancționarea contravenientului pentru comiterea „contravenției derivate” (încălcarea/neexecutare prescripției) exclude răspunderea

8

contravențională a persoanei pentru contravenția „de bază”, în temeiul căreia a fost emis actul de prescripție;

- or, sancționarea concomitentă a încălcărilor de legislație pentru neexecutarea prescripției și pentru încălcările neremediate (de bază, indicate în actul de control) nu exclude răspunderea contravențională a persoanei pentru aceste încălcări neremediate, care reprezintă o faptă identică cu cea indicată pentru remediere în actul de control, constituind o dublă pedeapsă;

- în așa circumstanțe, alin. (2) din art. 380 Cod contravențional nu asigură persoanei dreptul la o satisfacție efectivă din partea instanțelor de judecată, după cum este prevăzut în art. 20 alin. (1) și art. 21 din Constituția Republicii Moldova;

- totodată, lipsa unei satisfacții efective din partea instanțelor judecătorești implică ingerința și în dreptul contravenientului la proprietatea privată, deoarece îl obligă la executarea pedepsei aplicate sub formă de amendă contravențională, care nu este proporțională cu fapta comisă.

5. Studiind materialele dosarului, instanța de recurs consideră necesar de a admite cererea avocatului Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. "Apă – Canal Chișinău" privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravențional, din următoarele considerente:

În temeiul prevederilor art. 4 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

6. Conform art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată.

Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

7. Totodată, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

8. În aceeași ordine de idei, Colegiul penal reține că în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (2) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților

fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

În temeiul aliniatului (3) al aceleași norme, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Iar, în baza alin.(3¹) al normei menționate, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

9. Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

10. Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

10

11. Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

12. Instanța de recurs, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de avocatul Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. "Apă – Canal Chișinău" și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravențional.

13. În conformitate cu prevederile art.7 alin. (3²) Cod de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

14. Cu referire la norma legală enunțată și circumstanțele cauzei deduse judecării Colegiul penal consideră necesar de a suspenda examinarea recursului declarat de avocatul Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. "Apă – Canal Chișinău" împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 07 septembrie 2023, până la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravențional.

În baza celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1), lit. lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea avocatului Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. "Apă – Canal Chișinău" despre sesizarea Curții Constituționale privind examinarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravențional.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității a prevederilor art. 380 alin. (2) Cod contravențional.

A suspenda examinarea recursului declarat de avocatul Jumbei Sergiu în interesele contravenientului/recurentului S. A. "Apă – Canal Chișinău" împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 septembrie 2023, pînă la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității a unor prevederi al art. 380 alin. (2) Cod contravențional.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Judecători

Marcel Juganari

Elena Cojocari

Ion Bulhac

COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI

